



**ВЧЕНІ ЄДИНІ**  
Разом ми сильніші!

Міністерство внутрішніх справ України  
Одеський державний університет внутрішніх справ  
Донецький державний університет внутрішніх справ  
Консультативна місія Європейського Союзу в Україні (EUAM)  
Південно-українська колегія медіаторів  
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

II Міжнародна науково-практична конференція

## **ПОЛІЦЕЙСЬКА МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН**

*16 вересня 2022 року*



Львів-Торунь  
Ліга-Прес  
2022

**Організаційний комітет:**

**Голови організаційного комітету:**

**Швец Дмитро Володимирович** – ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, полковник поліції; **Вітвіцький Сергій Сергійович** – ректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, полковник поліції.

**Заступники голови організаційного комітету:**

**Корнієнко Максим Вікторович** – проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції; **Назимко Єгор Сергійович** – перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, майор поліції; **Мартінес Толс** – радник/тренер з питань належного врядування та управління людськими ресурсами Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (EUAM); **Матвєєва Лілія Георгіївна** – керівник центру медіації, завідувач кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції; **Балтаджи Поліна Миколаївна** – професор кафедри державно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Березовенко Любов Сергіївна** – секретар центру медіації, викладач кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ; **Буга Володимир Васильович** – декан факультету № 4 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Буга Ганна Сергіївна** – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Домброван Наталія Василівна** – начальник відділу організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, підполковник поліції; **Тарасенко Лідія Борисівна** – професор кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент; **Шевчук Вікторія Вікторівна** – старший викладач кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ; **Віхляєв Михайло Юрійович** – директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва, доктор юридичних наук, професор.

**П50 Поліцейська медіація як інструмент захисту прав та інтересів громадян** : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 16 вересня 2022. – Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. – 112 с.

ISBN 978-966-397-257-2

У збірнику представлено матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Поліцейська медіація як інструмент захисту прав та інтересів громадян» (16 вересня 2022 року).

**УДК 343.211.3(063)**

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2022

© Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022

© Консультативна місія Європейського Союзу в Україні (EUAM), 2022

© Південно-українська колегія медіаторів

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

## ЗМІСТ

ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО	
<b>Швець Д. В.</b> .....	<b>6</b>
ВСТУПНА ПРОМОВА	
<b>Вітвіцький С. С.</b> .....	<b>7</b>
<b>СЕКЦІЯ 1. МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</b>	
Emotional state of mediation parties: a problematic aspect	
<b>Bokshorn A. V.</b> .....	<b>9</b>
Інституту медіації в умовах воєнного стану в Україні	
<b>Буга Г. С., Буга В. В.</b> .....	<b>12</b>
Щодо сутності медіації у кримінальному судочинстві	
<b>Будяченко О. М.</b> .....	<b>15</b>
Медіація як форма відновного правосуддя	
<b>Домброван Н. В.</b> .....	<b>18</b>
Щодо проблеми врегулювання та закріплення вимог до медіатора	
<b>Дудченко О. Ю.</b> .....	<b>21</b>
Медіація як один з альтернативних способів позасудового вирішення податкових спорів	
<b>Дузьяк К. В.</b> .....	<b>23</b>
Медіація в кримінальному процесі України	
<b>Ковальова О. В.</b> .....	<b>27</b>
Good Governance/Human Resources Management	
<b>Martins Tols</b> .....	<b>30</b>
Медіація як спосіб попередження кримінально протиправної діяльності неповнолітніх в Україні	
<b>Назимко Є. С., Тіточка Т. І.</b> .....	<b>40</b>
Медіація як ефективний спосіб врегулювання спорів	
<b>Нестеренко К. О., Лелеко А. М.</b> .....	<b>43</b>
Щодо визначення ефективності впровадження медіації для вирішення конфліктів, спорів (адміністративні та кримінальні правопорушення) серед осіб, які не досягли повноліття	
<b>Пекарський С. П., Миронов Ю. О.</b> .....	<b>46</b>

Щодо можливостей медіації в умовах воєнного стану <b>Петренко Н. О.</b> .....	<b>50</b>
Розвиток інституту медіації у кримінальному процесі в умовах воєнного стану в Україні: порівняльно-правовий аспект <b>Піддубний Д. І.</b> .....	<b>52</b>
Статус медіатора за українським та європейським законодавством <b>Хлистік М. А.</b> .....	<b>56</b>
Медіація як альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів <b>Ялі А. Г.</b> .....	<b>60</b>

## **СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВА КУЛЬТУРА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: ШЛЯХИ ТА ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ**

Поліція діалогу: очікування – реальність <b>Балтаджи П. М.</b> .....	<b>63</b>
Моральність як об’єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 303 КК України (сугенерство або втягнення особи у зайняття протитуцією) <b>Коссе В. В.</b> .....	<b>66</b>
Застосування медіації в діяльності поліції <b>Пишна А. Г.</b> .....	<b>69</b>
Вплив правової культури на негативні прояви правової свідомості працівників поліції <b>Шаповалова І. О.</b> .....	<b>72</b>
Щодо питань необхідності створення кодексу професійної етики медіатора у поліцейській діяльності <b>Шевченко Т. В.</b> .....	<b>75</b>

## **СЕКЦІЯ 3. ПОЛІЦЕЙСЬКА МЕДІАЦІЯ У СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН**

Роль медіації поліції в реалізації заходів політики запобігання корупції <b>Булгакова О. В., Полтавець А. А.</b> .....	<b>80</b>
Медіація у випадках скарг відносно поліцейських: досвід США <b>Ковальова О. В.</b> .....	<b>83</b>
Правове регулювання протидії насильству стосовно дітей на європейському рівні <b>Корнієнко М. В.</b> .....	<b>89</b>

Поліцейська медіація в системі заходів протидії домашньому насильству <b>Коросд С. О.</b> .....	<b>92</b>
Роль поліції у забезпеченні неповнолітнім, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, доступу до медіації <b>Крестовська Н. М.</b> .....	<b>96</b>
Історичні етапи становлення та розвитку медіації у країнах з різними правовими системами <b>Маковій В. П., Мирза С. С.</b> .....	<b>101</b>
Розвиток медіації в системі ювенальної юстиції <b>Маліннікова Д. К.</b> .....	<b>105</b>
Медіація у кримінальних справах щодо неповнолітніх <b>Матвєєва Л. Г.</b> .....	<b>108</b>

## **ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ДІТЕЙ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РІВНІ**

**Корнієнко Максим Вікторович**

*доктор юридичних наук, професор, проректор  
Одеський державний університет внутрішніх справ  
м. Одеса, Україна*

Проблематика нормативно-правового регулювання протидії насильству стосовно дітей у сучасному світі набуває особливої актуальності. Фундаментальною основою всього комплексу міжнародно-правового регулювання в галузі прав і свобод людини, її законних інтересів та потреб виступає Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. І хоча цей міжнародний договір безпосередньо не стосується протидії насильству щодо дитини, він є важливим засобом боротьби з цим негативним явищем. Зазначимо, що відповідно до ст. 5 цієї Конвенції, державам не забороняється вживати тих заходів, які необхідні в інтересах дітей [2]. Хоча при цьому не слід забувати, що людським правам іманентні такі якості як природний характер, невідчужуваність, фундаментальність. Відповідно, держави-учасниці визнають і зобов'язуються захищати права, закріплені у Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод незалежно від різних факторів, у тому числі й від віку. Відповідно, йдеться і про захист прав неповнолітніх осіб.

Варто наголосити на практиці Європейського суду з прав людини, яка є складовою частиною розуміння приписів самої Конвенції. Саме через практику розкривається зміст понять, що використані у тексті Конвенції. Водночас, на жаль, і до сьогодні окремі вітчизняні науковці і юристи-практики сприймають Конвенцію про захист прав людини та

основоположних свобод як суто декларативний документ, який до того ж має відношення лише до сфери конституційного права. Такий підхід не є правильним, адже не відображає багатогранності сутності людських прав, яка пронизує відносини людини з державою. Відповідно до ст. 17 закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» практика цього Суду визнається в Україні джерелом права [5], відтак, її обов'язково мають урахувувати органи публічної влади при прийнятті нормативно-правових актів та актів застосування норм права. Більш того, не можна не відзначити, що унаслідок реформування законодавства у сфері боротьби зі злочинністю, у статусні закони, які визначають повноваження правоохоронних органів, було включено припис, відповідно до якого принципом діяльності відповідного органу є верховенство права. При цьому, зазначається, що верховенство права слід розуміти через практику Європейського суду з прав людини. Відповідно до ст. 8 Кримінально-процесуального кодексу України (далі – КПК України) «Кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принцип верховенства права у кримінальному провадженні застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини» [4]. Більш того, і принцип законності (ч. 5 ст. 9 КПК України) передбачає, що кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини [4].

Визначальним для вітчизняної судової практики є рішення у справі «М.С. проти України». Європейським Судом було встановлено порушення ст. 8 Конвенції, яка гарантує право на повагу до приватного та сімейного життя і яка охоплює як кримінальну сферу (проведення належного розслідування щодо застосування насильства до дитини), так і цивільну сферу щодо визначення місця проживання дитини.

Приймаючи до уваги значні недоліки та неналежний характер, в яких влада розслідувала цю справу, а також загальну тривалість розгляду, Суд вважає, що влада не виконала своїх позитивних зобов'язань щодо проведення ефективного кримінального розслідування і не забезпечила належний захист приватного життя дитини заявника. Також Суд вважав, що аналіз, проведений національними судами до прийняття рішення про те, що донька заявника мала жити з матір'ю, недостатньо обґрунтований. Тому, незважаючи на широку свободу розсуду, надану національній владі в галузі опіки над дітьми, причини, які вони приводять для їх вирішення, не можуть вважатися «відповідними та достатніми».

Таким чином, наведене рішення Європейського суду з прав людини містить наступні важливі нормативні положення:

при розслідування насильницьких злочинів щодо дитини позитивним зобов'язанням держави є проведення ефективного розслідування;

розслідування насильницьких злочинів щодо дитини має відбуватися у максимально короткі строки;

при розгляді справ щодо дитини першочерговими є інтереси дитини.

Наступним важливим для протидії насильству щодо дитини міжнародним договором є Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 року. Цей міжнародний договір теж безпосередньо не стосується захисту від насилля щодо дітей, однак, він має важливе значення у цьому контексті. Усвідомлюючи, що насилля у сім'ї не може оминати (за наслідками) дітей, розробники тексту цієї Конвенції передбачили ст. 26, яка зобов'язує держави-учасниці вживати усі необхідні законодавчі або інші заходи (психосоціальні консультації дітей – свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування Конвенції) з метою «забезпечення того, щоб під час надання захисту та послуг з підтримки жертв належно враховувалися права та потреби дітей – свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції» [3]. У коментарі до Конвенції наголошується на тому, що термін «діти-свідки» слід інтерпретувати розширювально, включаючи до його змісту не лише тих дітей, які особисто бачили акт насилля, але і тих, які чули зойки та інший шум зі своєї схованки, або тих, хто став заручником довгострокових наслідків подібного насильства. При цьому, розробники виходять з того, що «фізичне, сексуальне або психологічне насильство й жорстокість у стосунках між батьками або іншими членами родини на очах у дітей має для дітей тяжкі наслідки. Воно вселяє страх, травмує і серйозно впливає на їхній розвиток» [3, с. 114-115].

Міжнародним договором, що безпосередньо визначає нормативні приписи відносно протидії насильству щодо дитини, є Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 року [1].

Органи державної влади сучасних країн світу прикладають чимало зусиль для становлення своєї країни на міжнародній арені, як держави самостійної, незалежної, демократичної та правової. Важливою характеристикою, що визначає авторитет будь-якої держави на міжнародній арені певною мірою являється політика щодо захисту прав та свобод своїх громадян, в першу чергу до наймолодших.



### Література:

1. Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 року URL: [zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_927](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927)
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Урядовий кур'єр*. 2010. № 215.
3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. Стамбул (Туреччина). 11.V.2011. Київ: «К.І.С.», ТОВ «Дорадо-Друк», 2014. 194 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, 11-12, 13. Ст. 88.
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Закон України від 23 лютого 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

МАТЕРІАЛИ  
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ  
КОНФЕРЕНЦІЇ

**ПОЛЩЕЙСЬКА МЕДІАЦІЯ  
ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ  
ТА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН**

*16 вересня 2022 року*

Підписано до друку 09.09.2022. Формат 60×84/16.  
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.  
Умовно-друк. арк. 6,51. Тираж 100. Замовлення № 0922-128.  
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Надруковано: ТОВ «ЛІГА-ПРЕС»  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи  
ДК № 6423 від 04.10.2018 р.  
Україна, м. Львів, 79012, вул. Кастелівка, 9  
Польща, м. Торунь, 87-100, вул. Лубіцка, 44. Тел. +38 (050) 758 14 36